

החלטת ועדת האתיקה

בענין פנייתו של יו"ר הכנסת לפי סעיף 70 לתקנון הכנסת

ובענין קובלנתו של ח"כ זאב בויס נגד ח"כ עסאם מח'ול

מיום י"ח באייר התשס"ב (30 באפריל 2002)

1. העובדות

- 1.1 ביום כ"ב בניסן התשס"ב (4 באפריל 2002) התקיימה ישיבה של מליאת הכנסת. במהלך הישיבה קרא ח"כ עסאם מח'ול "איפה ראש הממשלה? איפה רב המרצחים שלכם?"
- 1.2 לאחר שנקרא לסדר שלוש פעמים על ידי יושב ראש הישיבה, ח"כ רחמים מלול, הוצא ח"כ מח'ול מאולם המליאה.
- 1.3 לפני יציאתו של ח"כ מח'ול מן האולם הניף את ידו במועל יד נאצי וצעק "הייל שרון, פושעי מלחמה זה מה שאתם".
- 1.4 ח"כ עסאם מח'ול אינו חולק על העובדות האמורות.
- 1.5 ביום כ"ו בניסן התשס"ב (8 באפריל 2002) התקיימה ישיבה נוספת של הכנסת ובה אמר ח"כ מח'ול:

"אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, על אף הפשעים שמבצעת ממשלת שרון בשטחים, מקובל עלי שלא היה מקום למועל יד ולאנלוגיה עם החיה הנאצית. הדברים נכונים שבעתיים בימים של ערב יום השואה. היה כאן מעמד מוגזם של בוטות בצל סערת רוחות, והייתי רוצה למחוק את זה מהפרוטוקול. מיותר לציין שלא עלה בדעתי לפגוע במי מניצולי השואה, שיחסי אליהם היה תמיד כאל גיבורים שצריך לגונן על הלקחים של מאבקם ההירואי ומה שהוא מייצג, נגד נאצים ונגד פאשיזם באשר הוא, ובכל מקום שהוא מופיע ובכל צורה שהוא מופיע ועל-ידי מי שלא יהיה."

2. המצב המשפטי

- 2.1 סעיף 70(ב) לתקנון הכנסת קובע:
"(ב) הוצא חבר הכנסת מהישיבה, ישקול היושב ראש שהוציאו או יושב ראש הכנסת אם להביא את העניין בפני ועדת האתיקה של הכנסת."
- 2.2 סעיף 70(ג) לתקנון קובע:
"(ג) הובא ענינו של חבר הכנסת בפני ועדת האתיקה, רשאית היא להחליט על אחד מאלה:
(1) נזיפה;
(2) נזיפה חמורה;
(3) הרחקת חבר הכנסת למשך עד 10 ימי ישיבות, ואולם, חבר הכנסת יהיה רשאי להיכנס לישיבה לצורך הצבעה בלבד; נכנס חבר הכנסת לצורך הצבעה וקרא קריאת ביניים, ניתן להרחיקו ל-10 ימי ישיבות נוספים;
(4) שלילת זכותו של חבר הכנסת לקבל רשות דיבור במליאה למשך 10 ימי ישיבות;
(5) איסור הגשת שאילתות בע"פ, הצעות לסדר היום והצעות חוק, לתקופה שתקבע הוועדה, אך לא יותר מאשר עד סופו של אותו כנס."

3. פניית יו"ר הכנסת לוועדת האתיקה

3.1 ביום כ"ז בניסן התשס"ב (9 באפריל 2002) פנה יושב ראש הכנסת, ח"כ אברהם בורג, בהתאם להוראות סעיף 70(ב) לתקנון הכנסת, לוועדת האתיקה.

בפניה נאמר, בין היתר:

"במועל היד הזה יצר ח"כ מח'ול זיקה בין ראש הממשלה לדמותו של היטלר, גדול המרצחים בתולדות האנושות, האיש שטבח בשיטתיות מליוני בני אדם. אימוץ דימוי נאצי מעורר סלידה זה, מקומו לא יכירנו לא רק בישראל אלא בכל פרלמנט דמוקרטי בעולם.

מבלי להתעלם מההתנצלות אותה נשא ח"כ מח'ול מעל בימת הכנסת בישיבתה ביום שני, כ"ו בניסן התשס"ב, 8.4.2002, דומני כי ועדת האתיקה אינה יכולה לעבור בשתיקה על מעשה זה שלא היה כמותו בדברי ימיה של הכנסת."

4. קובלנתו של ח"כ זאב בויס

4.1 ביום כ"ה בניסן התשס"ב (7 באפריל 2002) הגיש ח"כ זאב בויס נגד ח"כ עסאם מח'ול קובלנה באותו ענין.

בקובלנתו אומר ח"כ בויס:

"התנהגות כזו תוך שימוש בביטויים ודימויים נאציים חרגה הפעם מכל מה שהדעת במדינת ישראל כנסת ישראל יכולה לסבול".

4.2 ח"כ בויס מציין כי אין זו הפעם הראשונה שח"כ מח'ול משתמש בביטויים ודימויים נאציים וניאו-נאציים.

5. תגובת הנקבל

5.1 במכתבו לוועדת האתיקה מיום כ"ו בניסן התשס"ב (8 באפריל 2002), מפנה ח"כ עסאם מח'ול את הוועדה לדבריו במליאה (כפי שצוטטו בפסקה 1.5 לעיל) והאומר כי "הם מדברים בעד עצמם".

5.2 ח"כ מח'ול הוזמן לישיבה של ועדת האתיקה ביום ט' באייר התשס"ב (21 באפריל 2001) וביקש לראות בדבריו במליאה התנצלות.

לטענתו "ההתנצלות שלי היתה התנצלות מאוד פוליטית, מאוד מתייחסת לאמירה הרעיונית הפוליטית, המדינית שלי... בדיעבד אני רואה שמועל היד חסם את הדרך להעביר את המסר שרציתי להעביר, ועל זה אני כן מצטער. אני לא חושב שזה לא היה טוב, זה לא היה במקום. אני חושב שזה היה בסערת רוח ללא שליטה ברגע מסוים. אבל אני חושב על זה פוליטית. ההתייחסות שלי היא התייחסות של המסר שרציתי להעביר, שישראל תחת שלטונו של שרון נמצאת על הציר של פשעי מלחמה ועל הציר של פשיזם, בזמן שבאותה ישיבה מחשיכים מסך בפני חברי הכנסת, התקשורת הופכת להיות פרופגנדה ולא תקשורת במשך חודשים. אני חושב שיש כל הסימנים לכך שהשלטון הזה נמצא על ציר מסוכן וצריך להזהיר. אני מודע היום לכך, שהמסר הזה לא עבר. לי צר גם אישית, גם ברמה הפוליטית, שעשיתי דבר שלא עזר להעביר את המסר, ואני חושב שאני לא אעשה את זה פעם נוספת מכיוון שזה נכשל..."

5.3 ביום 30.4.2002 פנה ח"כ מח'ול לוועדת האתיקה:

"בהמשך לדברים שהבאתי בפני ועדת האתיקה ב-21.4.2002, הנני מדגיש בפניך ודרכך בפני חברי הוועדה, את בקשתי שהוועדה תסתפק בהבהרות ובהתנצלות שנשאתי מעל במת הכנסת, בכלי התקשורת, לרבות תוכנית

דו-קומדיה בערוץ הראשון, ובפני חברי ועדת האתיקה, שם הבהרתי חד-משמעית, שאני משוכנע שהשימוש במועל-יד היה מוטעה, ולא עוזר להעברת מסרים, ולניהול ויכוח פוליטי, חריף וביקורתי ככל שיהיה, ועל כן בקשתי למחוק את כל התקרית מהפרוטוקול."

6. החלטת ועדת האתיקה

בתוקף סמכותה לפי סעיף 70(ג) לתקנון הכנסת, החליטה ועדת האתיקה כי נוכח חומרת המעשה של ח"כ עסאם מח'ול ועל אף העובדה שהתנצל, תוטל עליו הרחקה למשך 3 ימי ישיבות, כאמור בסעיף 70(ג)(3) לתקנון הכנסת.

מובהר בזאת כי אין בהרחקה האמורה כדי לאפשר לח"כ מח'ול שלא להגיע כלל לכנסת בימים שבהם הורחק מהישיבות.

החלטת הוועדה תונח על שולחן הכנסת.